109291 - Hac ne zaman farz kılınmıştır?

Soru

Hac, hicretin hangi yılında farz kılınmıştır?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Doğru olan görüşe göre hac, hicretin dokuzuncu yılında farz kılınmıştır. Allah Teâlâ bu tarihten önce haccı farz kılmamıştır.Çünkü bu tarihten önce haccın farz kılınması, hikmete ters düşer.Bunun sebebi ise, Kureyş, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i umreden alıkoymuşlardı.Kureyş'in, aynı yıl içerisinde Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i hacdan da alıkoymaları, mümkün ve muhtemeldir. Bilindiği gibi Mekke, o zaman küfür beldesi idi. Fakat fetihten sonra Mekke, küfürden kurtulmuştur.Haccın, Mekke'nin fethinden sonra farz kılınması, hikmete muvafık ve uygundur.

Haccın,hicretin dokuzuncu yılında farz kılındığına delil ise, onun farz oluşu hakkında inen âyet, Âl-i İmran sûresinin ilk inmeye başladığı âyetlerden olmasıdır.

Bu âyet ise şudur:

[وَلِلهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ] سورة آل عمران من الآية: 97 ...

"Yoluna gücü yetenlerin Beytullah'ı haccetmeleri, Allah'ın insanlar üzerindeki bir hakkıdır.Kim de (haccın farz oluşunu) inkâr ederse, bilsin ki Allah, âlemlerden (onun haccından ve diğer amellerinden) müstağnîdir." (Âl-i İmrân Sûresi: 97)

Bu sûrenin ilk âyetleri, "Elçiler Yılı" olarak bilinen yılda inmeye başlamıştır.

"Siz, haccın hemen edâ edilmesi gerektiğini söylüyorsunuz. Öyleyse Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- hicretin niçin dokuzuncu yılında haccetmedi?"

Diye sorulacak olursa, buna şöyle cevap verilir:

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şu sebeplerden dolayı haccetmedi:

Birincisi: O yılda pek çok sayıda elçi, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in huzuruna gelmiştir. Bundan dolayı hicretin dokuzuncu yılına "Elçiler Yılı" denmektedir. Hiç şüphe yok ki dînlerini öğrenmek için Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in huzuruna gelen müslümanları karşılamak önemli bir görevdir.Hatta, insanlara bu dîni tebliğ etmek için onları karşılaması, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in üzerine farzdır, diyebiliriz.

İkincisi:Hicretin dokuzuncu yılında müşriklerin haccetmeleri -tahmin edildiği gibi- muhtemeldir. Dolayısıyla Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- yalnızca müslümanlarla birlikte hac yapmak istediği için haccını ertelemiştir.Nitekim de öyle olmuştur.

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, hicretin dokuzuncu yılından sonra Beytullah'ı hiçbir müşriğin ziyâret etmemesini (haccetmemesini) ve Beytullah'ı çırılçıplak tavaf etmemesini ilân etmiştir." (Buhârî ve Müslim).

İnsanlar, önceleri Beytullah'ı çırılçıplak tavaf ederlerdi.Ancak Kureyş'ten ödünç elbise bulabilen kimseler o elbiselerle Beytullah'ı tavaf ederlerdi.Kureyş dışından olan kimselerin Beytullah'ı kendi elbiseleriyle tavaf etmeleri mümkün değildi. Aksine çırılçıplak tavaf ederlerdi." (eş-Şerhu'l-Mumti'; c: 7, s: 14-15).

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâîmî Komitesi'nin fetvâlarında şöyle belirtilmiştir:

"İslâm âlimleri, haccın, hicretin hangi yılında farz kılındığı konusunda görüş ayrılığına düşmüşlerdir. Kimisi, hicretin beşinci yılında, kimisi altıncı yılında, kimisi dokuzuncu yılında, kimisi de onuncu yılında farz kılındığını söylemiştir. Doğruya en yakın olan iki görüş ise; son iki görüştür ki bu ise, hicretin dokuzuncu veya onuncu yılıdır.

Allah Teâlâ en iyi bilendir." (İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâîmî Komitesi Fetvâları; c: 11, s: 10).

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâîmî Komitesi

Şeyh Abdulaziz b. Abdullah b. Baz

Şeyh Abdullah b. Ğudeyyân

Şeyh Abdullah b. Kuûd